

ња помоћи на повећање ефикасности пружања услуга грађанима и привреде, развој електронске управе, потребу за подизањем постojeћег нивоа техничко-информатичке и просторне опремљености органа јединице локалне самоуправе, као и техничких услова за електронско повезивање са државним и другим органима и организацијама.

Расподела средстава за организацију културних, спортских и других догађаја и манифестација, као и адекватан прилаз установама јавних служби лицима са посебним потребама

Члан 14.

Приликом утврђивања предлога за расподелу средстава ради остваривања циља из члана 3. тачка 3) овог правилника, Комисија оцењује оправданост пројекта у циљу организовања и одржавања важних догађаја, културних, спортских, туристичких и других манифестација за саму јединицу локалне самоуправе и води рачуна о томе да се помоћ пружи јединицама локалне самоуправе сразмерно њиховој потреби за финансирањем адекватног прилаза установама јавних служби лицима са посебним потребама.

Поступак рада Комисије

Члан 15.

Комисија, полазећи од укупног износа средстава за расподелу, пре објављивања јавног позива, обрачунава висину износа средстава за остваривање појединих циљева у складу са чланом 4. овог правилника.

По истеку рока за подношење захтева Комисија:

- 1) разматра све благовремено поднете захтеве;
- 2) проверава да ли је уз сваки захтев поднета тражена документација и уколико је потребно захтева допуну документације;
- 3) применом критеријума из овог правилника утврђује предлог одлуке за расподелу средстава и доставља га Министру.

Утврђивање приоритета за расподелу средстава

Члан 16.

У случају да су укупни захтеви јединица локалне самоуправе који испуњавају услове за расподелу средстава ради остваривања одређеног циља већи од износа средстава намењених за расподелу по том основу, Комисија приликом утврђивања предлога одлуке за расподелу средстава, поред оцене критеријума за сваки циљ за чије остваривање је поднет захтев цени:

- 1) значај пројекта за побољшање услова живота и рада грађана, запосленост, као и евентуални значај пројекта за грађане више јединица локалне самоуправе;
- 2) степен развијености јединице локалне самоуправе, у складу са важећом уредбом о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе;
- 3) да по претходним одлукама о додели средстава јединици локалне самоуправе није било услова за поврат одобрених средстава по основу ненаменског трошења средстава или због непоштовања уговореног рока за реализацију средстава.

Делимично прихватање захтева

Члан 17.

У случају да Комисија утврди да су захтеви више јединица локалне самоуправе оправдани, али да за расподелу нема довољно средстава како би се удовољило свим захтевима, може предложити да се јединици локалне самоуправе додели део захтеваних средстава ако би се и на тај начин допринело остваривању циља због кога је захтев поднет.

Расподела средстава у случају недовољног броја захтева у односу на опредељена средства

Члан 18.

У случају да су укупни захтеви јединица локалне самоуправе који испуњавају услове за расподелу средстава ради остваривања одређеног циља, мањи од износа средстава намењених за расподелу по том основу, Комисија приликом утврђивања предлога одлуке за расподелу средстава по том јавном позиву, за нерасподељени

износ средстава по одређеном циљу, предлаже расподелу средстава у оквиру другог циља.

Обавеза подношења извештаја

Члан 19.

Јединица локалне самоуправе која је остварила право на расподелу средстава дужна је да Министарству поднесе привремени извештај о утрошку средстава, за намену за коју су средства додељена, на свака три месеца од дана извршеног преноса средстава на рачун јединице локалне самоуправе до утрошка средстава.

Коначни извештај о начину утрошка средстава и реализацији намене за коју су средства додељена јединица локалне самоуправе доставља Министарству у року од седам дана од дана утрошка средстава.

Коначни извештај садржи наративни извештај и финансијски извештај. Финансијски извештај је извештај о структури трошкова са фотокопијом оригиналне финансијске документације (фотокопије рачуна, налога, уговора, фотокопије извода на којима се види промена стања по приложеним рачунима и др.) као доказом о наменском утрошку средстава.

Завршна одредба

Члан 20.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о начину и критеријумима расподеле дела средстава из наменских примања буџета Републике која се остварују приређивањем игара на срећу, а користе за финансирање локалне самоуправе („Службени гласник РС”, бр. 54/13 и 102/15).

Ступање на снагу

Члан 21.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-00008/2018-24
У Београду, 2. фебруара 2018. године

Министар,
Бранко Ружић, с.р.

405

На основу члана 51. став 1. Закона о ветеринарству („Службени гласник РС”, бр. 91/05, 30/10 и 93/12),
Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРАВИЛНИК

о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2018. годину

Члан 1.

Овим правилником утврђује се Програм мера здравствене заштите животиња за 2018. годину, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 2.

Конкретне мере здравствене заштите животиња, рокови, начин спровођења тих мера, субјекти који ће их спроводити, извори и начин обезбеђивања и коришћења средстава, као и начин контроле спровођења мера утврђени су програмом из члана 1. овог правилника.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-13/2018-09
У Београду, 31. јануара 2018. године

Министар,
Бранислав Недимовић, с.р.

**ПРОГРАМ
 МЕРА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТИЊА
 ЗА 2018. ГОДИНУ**

Ради спречавања појаве, раног откривања, ширења, праћења, сузбијања или искорењивања заразних болести животиња спроводе се следеће мере:

- 1) обележавања и евидентирања животиња, регистрација и евидентирања газдинстава и уношење података о обележеним и евидентираним животињама и регистрованим газдинствима у Централну базу података о обележавању животиња (у даљем тексту: Централна база);
- 2) биосигурносне мере и добробит животиња;
- 3) епизоотиолошки надзор здравственог стања животиња (активни и пасивни);
- 4) едукација власника, држаоца животиња и корисника ловишта;
- 5) имунопрофилактичке мере;
- 6) дијагностичка испитивања у циљу раног откривања нарочито опасних заразних болести, организација и спровођење епизоотиолошког увиђаја у случају појаве сумње на нарочито опасне и друге заразне болести;
- 7) дијагностичка испитивања животиња у циљу откривања болести и инфекција и отпорности на антимикробна средства;
- 8) дијагностичка испитивања код побачаја и вођење евиденције о побачајима и извршеним дијагностичким испитивањима;
- 9) дијагностичко испитивање приплодних бикова, нерастова, овнова и јарчева, пастува који се користе за природно парење и производњу семена у центрима за вештачко осемењавање.

**I. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ И ЕВИДЕНТИРАЊЕ ЖИВОТИЊА,
 РЕГИСТРАЦИЈА И ЕВИДЕНЦИЈА ГАЗДИНСТАВА
 И УНОШЕЊЕ ПОДАТАКА О ОБЕЛЕЖЕНИМ И
 ЕВИДЕНТИРАНИМ ЖИВОТИЊАМА И РЕГИСТРОВАНИМ
 ГАЗДИНСТВИМА У ЦЕНТРАЛНУ БАЗУ**

Ради спречавања појаве, ширења, сузбијања и искорењивања заразних болести животиња и зооноза и обезбеђивања континуираног праћења кретања животиња, сва говеда, свиње, овце, козе, коњи, пси, мачке и пчелиња друштва обележавају се и евидентирају у Централној бази, а газдинства на којима се налазе или узгајају говеда, свиње, овце, козе, коњи, живина, пчеле и рибе региструју и евидентирају у Централној бази.

Овлашћени обележивачи врше обележавања говеда, оваца, коза и свиња ушним маркицама, паса, мачака и копитара микрочиповима, а пчелињих друштава плочицама, у складу са посебним прописима. Накнаду за обележавања и евиденцију животиња у складу са Одлуком о висини накнаде за обележавања, регистрацију и праћење кретања животиња („Службени гласник РС”, број 113/13), трошкове набавке средстава за обележавања, као и трошкове обележавања у складу са Одлуком о висини трошкова обележавања и регистровања животиња („Службени гласник РС”, број 115/14) сноси власник, односно држалац животиња.

Трошкове набавке и апликације дупликата средстава за обележавања (ушне маркице за замену) сноси власник, односно држалац животиња.

Овлашћени обележивачи из ветеринарских станица којима су у складу са законом којим се уређује ветеринарство по конкурсу уступљени послови Програма мера здравствене заштите животиња и ветеринарских служби на основу података добијених у току спровођења послова по Програму мера здравствене заштите животиња за 2018. годину (у даљем тексту: Програм мера), ажурирају податке у Централној бази, врше деактивацију газдинстава, односно подносе захтеве за укидање улоге држаоца појединих врста животиња на којима се више не налазе животиње, за сваку појединачну животињску врсту. У Централну базу за свако газдинство уносе се географске координате, утврђене посебним уређајем (PDA) достављеним од стране министарства надлежног за послове ветеринарства (у даљем тексту: Министарство), односно другим одговарајућим уређајем (мобилни телефон, GPS уређај и сл.).

Овлашћени обележивачи обавештавају и едукују власнике/држаоце животиња о обавези пријављивања кретања животиња, а у случају непридржавања прописаних услова, о томе одмах обавештавају ветеринарског инспектора ради налагања корективних мера.

Одговорна лица на сточним пијацама, сабирним центрима и догонима обезбеђују обавезно присуство овлашћене ветеринарске станице ради евидентирања кретања животиња и достављања података Централној бази.

Средства за унос података у Централну базу обезбеђена су у буџету Републике Србије.

II. БИОСИГУРНОСНЕ МЕРЕ И ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА

Ради спречавања појаве, ширења, сузбијања и искорењивања заразних болести животиња и зооноза и заштите животне средине спроводи се дератизација газдинстава и објеката у којима се обавља ветеринарска делатност, најмање два пута годишње.

Врши се континуирано прикупљање и нешкољиво уништавање кухињског отпада који потиче из превозних средстава у међународном превозу, у складу са посебним прописом којим се уређује начин разврставања и поступања са споредним производима животињског порекла.

Власници и држаоци животиња старају се о здрављу и добробити животиња и предузимају биосигурносне мере на газдинству и примењују принципе добре узгајивачке праксе.

**III. ЕПИЗООТИОЛОШКИ НАДЗОР ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА
 ЖИВОТИЊА (АКТИВНИ И ПАСИВНИ)**

На свим газдинствима на којима се држе и узгајају животиње врши се епизоотиолошки надзор, који укључује пасивни и активни надзор здравственог стања животиња, од стране овлашћене ветеринарске станице/службе које са Министарством имају закључен уговор о спровођењу програма мера здравствене заштите животиња.

У случају утврђивања промена здравственог стања и појаве сумње или потврђивања заразне болести животиња и зооноза, посебно у случају повећања морбидитета, абортуса или рађања авиталних животиња, овлашћене ветеринарске станице/службе евидентирају ове промене и без одлагања пријављују случај надлежној ветеринарској инспекцији и епизоотиологу, уз обавезно спровођење дијагностичких испитивања (клинички преглед, патоморфолошки преглед, узорковање и лабораторијска испитивања) и епизоотиолошког увиђаја.

У случају појаве већег броја случајева, односно жаришта заразних или паразитских болести на одређеној епизоотиолошкој јединици, Министарство може одобрити спровођење испитивања (мониторинг) на територији епизоотиолошке јединице на чијој територији је установљена болест и/или суседних епизоотиолошких јединица, а на основу предлога надлежног института.

На газдинствима на којима се држе и узгајају говеда, овце, козе, коњи, пчеле и рибе, овлашћене ветеринарске станице/службе најмање једанпут годишње, а на газдинствима на којима се узгајају свиње и живина најмање три пута годишње, врше активни надзор здравственог стања животиња уз вођење писане евиденције о утврђеном налазу истовремено када спроводе и послове из Програма мера.

**IV. ЕДУКАЦИЈА ВЛАСНИКА, ДРЖАОЦА ЖИВОТИЊА И
 КОРИСНИКА ЛОВИШТА**

У току надзора и пружања ветеринарских услуга овлашћене ветеринарске станице врше стално информисање, односно едукацију власника и држаоца животиња и корисника ловишта у циљу подизања свести о значају спровођења мера за спречавање појаве, рано откривање, праћење, сузбијање и искорењивање заразних и паразитских болести животиња, а посебно зооноза.

Овлашћене ветеринарске станице обавештавају и едукују власнике и држаоце животиња о обавези пријављивања сумње на заразне болести животиња које се обавезно пријављују, у складу са законом и посебним прописом, а у случају непоштовања прописа о томе одмах обавештава ветеринарског инспектора.

V. ИМУНОПРОФИЛАКТИЧКЕ МЕРЕ

Имунопрофилактичке мере спроводе се вакцинацијом свиња против класичне куге свиња, живине против атипичне куге живине, паса и мачака против беснила, коња против ринопнеумо-

нитиса/вирусног абортуса и инфлуенце коња, говеда, оваца и коза против антракса и инфекције изазване аеробним и анаеробним узрочницима и болести плавог језика, као и вакцинацијом говеда против болести плавог језика и нодуларног дерматитиса.

1. Класична куга свиња

Класична куга свиња спречава се и сузбија сталним спровођењем одговарајућих биосигурносних мера и добре фармске праксе, као и сталним одржавањем имунитета против вируса класичне куге свиња, у складу са стратегијом и акционим планом искорењивања класичне куге свиња у Републици Србији.

На свим газдинствима на којима се држе и узгајају свиње током целе године врши се вакцинација свих свиња вакцином од атенуираног К-соја вируса, према упутству произвођача вакцине, односно према следећем програму вакцинације:

- 1) прва вакцинација прасади врши се у старости од 45 до 60 дана, а ревакцинација се спроводи по упутству произвођача;
- 2) ревакцинација назимица и крмача најкасније 15 дана пре сваког припуста;
- 3) ревакцинације свих нерастова два пута годишње у размаку од шест месеци.

Приликом прве вакцинације против класичне куге свиња, врши се обележавање свих свиња, у складу са посебним прописом.

Свиње се могу ставити у промет искључиво уколико су правилно вакцинисане и уколико је од последње вакцинације прошло најмање 14 дана, као и уколико су вакцинисане и обележене све свиње на газдинству.

Изузетно, прасад млађа од 45 дана која потичу од вакцинисаних крмача и са газдинства које је слободно од класичне куге свиња, на коме су вакцинисане и обележене све свиње, могу се ставити у промет само ако су обележена на прописан начин.

Министарство може у посебним околностима, на основу анализе ризика, одобрити стављање у промет ради клања одређених категорија невакцинисаних свиња, под надзором ветеринарске инспекције.

Вакцинација дивљих свиња укључујући и вакцинацију дивљих свиња у ограђеним ловиштима, фармама и одгајалиштима се не врши.

Свиње не могу да се изводе на заједничку испашу.

Газдинства на којима се држе и узгајају свиње сврставају се у једну од следећих категорија:

- 1) комерцијална фарма – представља газдинство на коме се свиње држе у објекту који испуњава прописане услове за држање и узгој свиња, који је уписан у Регистар објеката и у коме се спроводе све мере здравствене заштите са највишим нивоом биосигурносних мера и хигијене;
- 2) породична фарма типа А – представља газдинство на коме се налази велики број свиња (више од 10), које снабдева тржиште живих свињама и на коме се спроводе све мере здравствене заштите са високим нивоом биосигурносних мера и хигијене;
- 3) породична фарма типа Б – представља газдинство на коме се налази велики број свиња (више од 10), које снабдева тржиште живим свињама, а на коме се не спроводе, делимично се спроводе или се спроводе само неке хигијенске и мере здравствене заштите са недовољним нивоом биосигурносних мера;
- 4) сеоско газдинство – представља газдинство на коме се држи мали број свиња (највише 10) и то за сопствене потребе домаћинства власника, а на коме је ниво здравствене заштите, биосигурносних мера и хигијене низак и неефикасан;
- 5) газдинство са држањем свиња на отвореном – представља газдинство на коме се свиње држе на отвореном, полуотвореном, неограђеном или полуограђеном простору, које могу доћи у контакт са другим животињама, посебно дивљим и на коме је ниво здравствене заштите и/или биосигурносних мера веома низак.

Министарство може извршити регионализацију (зонирање) у складу са законом којим се уређује ветеринарство и Кодексом здравствене заштите копнених животиња Светске здравствене организације за животиње (у даљем тексту: ОИЕ) у зависности од епизоотиолошке ситуације у појединим областима у односу на класичну кугу свиња, броја газдинстава са свињама, популације домаћих и дивљих свиња, квалитета спровођења вакцинације, обележавања и праћења кретања, резултата мониторинга и надзора и других фактора ризика.

Министарство може одобрити каналисани систем (компартиментализација) у оквиру кога више газдинстава на једној или више епизоотиолошких јединица послују у оквиру заједничког система управљања, примењују висок ниво биосигурносних мера, који осигурава одговарајући статус на класичну кугу свиња за све субпопулације свиња које се налазе унутар овог система.

У подручјима у оквиру којих функционише компартмент, односно каналисани систем за узгој и промет свиња Министарство врши дијагностичка испитивања репрезентативног броја узорака и надзор на класичну кугу свиња, као и службене контроле.

На газдинствима на којима се држе и узгајају свиње врши се клинички преглед свиња сваки пут пре спровођења вакцинације, лечења и других мера здравствене заштите и обележавања животиња, о чему се води евиденција. Уколико се приликом клиничког прегледа уоче знаци болести карактеристични за класичну кугу свиња, извршиће се дијагностичка испитивања у складу са посебним прописом уз обавезно обавештавање надлежног инспектора.

Врши се дијагностичко испитивање на класичну кугу свиња свих угунутих дивљих свиња и репрезентативног броја одстрелених дивљих свиња контрола ефикасности вакцинације домаћих свиња, активни и пасивни надзор код домаћих свиња према програму Министарства

За сваку сумњу, односно појаву класичне куге свиња обавља се епизоотиолошки увиђај и дијагностичка испитивања, као и пријављивање сумње, односно потврде болести, у складу са посебним прописом.

Лабораторијска испитивања на класичну кугу свиња врше се у акредитованим лабораторијама у Научном институту за ветеринарство Србије у Београду, Научном институту за ветеринарство „Нови Сад” у Новом Саду и Ветеринарском специјалистичком институту „Краљево” у Краљеву, а о резултатима испитивања обавештава се Министарство и надлежни институт који је доставио узорке на испитивање.

Средства за спровођење вакцинације (укључујући и вакцину), спровођење надзора и мониторинга код домаћих и дивљих свиња, дијагностичка испитивања код сумње на класичну кугу свиња, дијагностичко испитивање контроле ефикасности вакцинације, накнаду штете за убијене животиње, као и животиње убијене у дијагностичке сврхе, спровођење мониторинга и активног надзора, као и средства за спровођење наређених мера у циљу сузбијања класичне куге свиња у зараженом газдинству обезбеђена су у буџету Републике Србије.

2. Атипична куга живине (Њукастл болест)

У циљу спречавања појаве, ширења и сузбијања атипичне куге живине сва газдинства на којима се налази живина и перната дивљач се региструју и евидентирају у Централној бази.

Живина, перната дивљач и голубови у свим облицима држања и узгоја се вакцинишу против атипичне куге вакцинама произведеним од лентогених сојева, ради сталног одржавања имунитета. Контрола имунолошког статуса после извршене вакцинације врши се серолошким прегледом крвних серума.

Научни или специјалистички ветеринарски институти сачињавају за власнике живине и пернате дивљачи у интензивном узгоју програм вакцинације и контроле имунолошког статуса (20 узорака крви по објекту 10–14 дана после извршене вакцинације).

У случајевима неповољне епизоотиолошке ситуације за живину и пернату дивљач у интензивном узгоју сачињавају програм имунопрофилактике који се доставља надлежној ветеринарској инспекцији.

Код живине намењене за тов у екстензивним условима узгоја, вакцинација се обавља двократно у старости од једног дана у инкубатору, распршивањем, као и од 14 до 18 дана кроз воду за пиће, распршивањем или окулонално према упутству произвођача.

Код живине намењене за производњу приплодних и конзумних јаја у екстензивним условима узгоја, вакцинација се обавља четворократно: прва вакцинација се обавља у инкубатору, у старости од једног дана распршивањем, а остале у старости од три, шест и 12 недеља према упутству произвођача вакцине укључујући и могућност употребе инактивисане вакцине.

Перната дивљач и голубови који се држе у екстензивним условима узгоја вакцинишу се према програму научних и специјалистичких ветеринарских института укључујући могућност употребе инактивисане вакцине.

Вакцинацију у инкубатору спроводи овлашћена ветеринарска станица, односно служба.

Под екстензивним условима гајења живине подразумевају се газдинства у којима се држи или узгаја мање од 350 јединки живине и пернате дивљачи.

За сваку сумњу, односно појаву атипичне куге живине обавља се епизоотиолошки увиђај и дијагностичка испитивања, укључујући и диференцијалну дијагностику, као и пријављивање сумње, односно потврде болести.

Врши се стална контрола имунолошког статуса живине серолошким прегледом крвних серума према програму сачињеном од стране надлежног института.

Средства за дијагностичка испитивања код појаве сумње на атипичну кугу живине, накнаду штете за убијене животиње, као и средства за спровођење наређених мера у циљу сузбијања атипичне куге живине у зараженом газдинству обезбеђена су у буџету Републике Србије.

3. Беснило

пси и мачке старији од три месеца вакцинишу се једанпут годишње инактивисаном вакцином против беснила, у складу са посебним прописом, према упутству произвођача вакцине. Вакцинација паса млађих од три месеца може се обавити уколико постоје оправдани разлози, према упутству произвођача вакцине.

Врши се орална вакцинација лисица и других дивљих месоједа два пута годишње, у пролеће и у јесен, у оквиру пројекта искорењивања беснила који финансира Европска унија. Дистрибуција вакцина врши се из авиона или хеликоптера, односно ручно на појединим подручјима, ако не постоји могућност да се обави аерогена вакцинација.

Корисници ловишта за свако ловиште евидентирају псе који се користе у ловне сврхе.

Све угинуле и одстрелене лисице и други дивљи месоједи за које постоји сумња да су инфицирани вирусом беснила, дијагностички се прегледају на беснило.

Према плану Министарства и према препорукама Светске здравствене организације, врши се преглед одређеног броја узорка уловљених лисица и других дивљих месоједа (у даљем тексту: циљне животиње), при величини узорка од четири животиње на 100 km² у циљу контроле ефикасности оралне вакцинације (мониторинг оралне вакцинације), према дијагностичком приручнику.

Ради откривања инфекција слепих мишева лисавирусима може се спроводити мониторинг беснила код слепих мишева, а на основу предлога надлежног института.

Дијагностичка испитивања имунолошког статуса циљних животиња врше лабораторије у Научном институту за ветеринарство Србије у Београду, Научном институту за ветеринарство „Нови Сад“ у Новом Саду и Ветеринарском специјалистичком институту „Краљево“ у Краљеву, а о резултатима испитивања обавештава се Министарство и надлежни институт који је доставио узорке на испитивање.

Дијагностичка испитивања животиња код сумње на беснило, укључујући животиње које су биле у контакту са људима или су им нанеле повреде, врше Научни институт за ветеринарство Србије у Београду и Пастеров завод у Новом Саду.

Средства за спровођење мониторинга, дијагностичка испитивања код сумње на беснило, испитивање имунолошког статуса, накнаду штете за убијене животиње, као и средства за спровођење наређених мера у циљу сузбијања беснила у зараженом газдинству обезбеђена су у буџету Републике Србије.

4. Ринопнеумонитис/вирусни абортус коња, вирусни артеритис коња и инфлуенца коња

У складу са епизоотиолошком ситуацијом у појединим подручјима и газдинствима може да се врши вакцинација коња против ринопнеумонитиса/вирусног абортуса, вирусног артеритиса коња и инфлуенце коња према упутству произвођача и о томе се води прописана евиденција.

5. Антракс

У подручјима у којима је утврђен антракс код животиња, дистрикним подручјима или подручјима у којима постоји ризик од

појаве антракса, врши се вакцинација пријемчивих животиња, у складу са посебним прописом.

Средства за спровођење дијагностичких испитивања у случају сумње на болест и наређених мера у зараженом газдинству обезбеђена су у буџету Републике Србије.

6. Болест плавог језика

Болест плавог језика спречава се сталним спровођењем одговарајућих биосигурносних мера укључујући и контролу вектора болести.

У циљу спречавања поновног појављивања и ширења болести плавог језика изазване серотипом 4 вируса, извршиће се вакцинација пријемчивих животиња на подручју целе земље.

Вакцинација ће се извршити инактивисаном вакцином која садржи серотип 4 вируса, према упутству произвођача вакцине.

Комплетна вакцинација представља вакцинацију животиња које се први пут вакцинишу и обухвата примарну вакцинацију односно примарну вакцинацију и бустеризацију, уколико је бустеризација предвиђена упутством произвођача.

Животиње код којих је извршена примарна вакцинација не могу се ставити у промет док се не изврши бустеризација, уколико је бустеризација предвиђена упутством произвођача.

Ревакцинација представља поновљену вакцинацију животиња применом појединачне дозе, према упутству произвођача. Животиње које су вакцинисане у току 2017. године ревакцинишу се пре истека имунитета.

Ради откривања, праћења и сузбијања болести плавог језика спроводи се надзор и мониторинг на болест плавог језика према плану Министарства. Дијагностичка испитивања на болест плавог језика, према плану мониторинга Министарства, врше се у Научном институту за ветеринарство Србије, Научном институту за ветеринарство „Нови Сад“ и Ветеринарском специјалистичком институту „Краљево“, док се детерминација куликоида врши у Научном институту за ветеринарство Србије.

У случајевима повољне епизоотиолошке ситуације и ниске активности, односно одсуства вектора, може се обављати промет телаци и јагњади, као и промет животиња које се упућују на клање, без претходно спроведене вакцинације. Министарство може, на основу анализе ризика, у случајевима неповољне епизоотиолошке ситуације, одобрити стављање у промет и упућивање на клање одређених категорија животиња, под надзором ветеринарског инспектора.

Средства за спровођење комплетне вакцинације и ревакцинације, спровођење надзора и мониторинга, дијагностичка испитивања у случају сумње на болест плавог језика, надокнаду штете за животиње угинуле као последица појаве нежељених ефеката након извршене вакцинације против болести плавог језика, као и средства за спровођење наређених мера у зараженом газдинству у циљу спречавања ширења епизоотије, обезбеђена су у буџету Републике Србије.

7. Нодуларни дерматитис

Ради спречавања ширења болести Нодуларни дерматитис извршиће се вакцинација пријемчивих животиња на територији Републике Србије.

Вакцинација новорођених животиња и говеда из увоза, вршиће се у току читаве године, према упутству произвођача вакцине.

Ревакцинација говеда вакцинисаних у 2017. години, извршиће се пре истека имунитета, по упутству произвођача, а према плану вакцинације који доноси Министарство.

Вакцинација ће се извршити хомологним сојем атенуиране вакцине против Нодуларног дерматитиса, према упутству произвођача вакцине.

Ради откривања и праћења болести Нодуларни дерматитис спроводи се активни и пасивни надзор.

У случају појаве сумње на болест Нодуларни дерматитис на газдинству, односно здравствених проблема код животиња на основу којих се може посумњати на ову заразну болест, а које примети власник, држалац или ветеринар приликом активног или пасивног надзора, интервенције или у било ком другом случају, сумња се обавезно и без одлагања пријављује надлежном ветеринарском инспектору.

Уколико се у оквиру општине установи први случај сумње на заразну болест Нодуларни дерматитис, надлежни ветеринарски инспектор, епизоотиолог и ветеринар извршиће клинички преглед, епизоотиолошка испитивања и преглед документације на газдинству. Уколико се на основу тога закључи да је сумња оправдана, извршиће се и узорковање према посебној процедури и достављање узорака у надлежни институт (Научни институт за ветеринарство Србије у Београду, Научни институт за ветеринарство „Нови Сад“ у Новом Саду и Ветеринарски специјалистички институт „Краљево“ у Краљеву).

У случају да се у оквиру зараженог подручја установи нови случај сумње на Нодуларни дерматитис, поступа се на следећи начин:

1) у случају постављања сумње на први случај болести Нодуларни дерматитис у одређеној епизоотиолошкој јединици извршиће се:

- (1) клинички преглед,
- (2) епизоотиолошко истраживање, и
- (3) узорковање (према посебној процедури) у циљу лабораторијских испитивања у надлежном ветеринарском институту;

2) други и сви нови случајеви сумње на Нодуларни дерматитис са јасно видљивим симптомима у оквиру једне епизоотиолошке јединице биће праћени клиничким и епизоотиолошким испитивањем пријемчивих животиња на газдинству, које ће извршити надлежни ветеринарски инспектор, епизоотиолог и ветеринар, на основу којих се може потврдити случај болести и без лабораторијских испитивања. Уколико се сумња не може потврдити без лабораторијских испитивања, извршиће се узорковање и слање у надлежни ветеринарски институт.

Величина епизоотиолошке јединице (општина или део општине) одређује се у зависности од епизоотиолошке ситуације, анализом ризика.

Средства за набавку вакцине, спровођење вакцинације, спровођење активног надзора, дијагностичких испитивања у случају сумње на болест, надокнаду штете за угинуле и убијене животиње, за животиње угинуле као последица појаве нежељених ефеката након извршене вакцинације против Нодуларног дерматитиса, као и средства за спровођење наређених мера на зараженом газдинству у циљу спречавања ширења болести обезбеђена су у буџету Републике Србије.

VI. ДИЈАГНОСТИЧКА ИСПИТИВАЊА У ЦИЉУ РАНОГ ОТКРИВАЊА НАРОЧИТО ОПАСНИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ, ОРГАНИЗАЦИЈА И СПРОВОЂЕЊА ЕПИЗООТИОЛОШКОГ УВИЂАЈА У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ СУМЊЕ НА НАРОЧИТО ОПАСНЕ И ДРУГЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

1. Дијагностичка испитивања у циљу раног откривања нарочито опасних заразних болести

Код сумње на појаву нарочито опасних заразних болести, егзотичних или непознатих болести, врши се хитно узорковање материјала под надзором ветеринарског инспектора у сарадњи са епизоотологом, спровођење епизоотиолошког увиђаја и дијагностичка испитивања у овлашћеној лабораторији, укључујући и диференцијално-дијагностичка испитивања.

Врши се активни надзор са дијагностичким испитивањем узорака пријемчивих животиња на слинавку и шап, ради одржавања статуса земље слободне од слинавке и шапа. Врши се активни надзор и на друге болести са или без дијагностичког испитивања узорака, у зависности од препорука ОЕ.

У случају погоршања епизоотиолошке ситуације у земљама у окружењу или другим земљама, на основу анализе ризика може да се врши и активни надзор на одређене нарочито опасне заразне болести уз дијагностичка испитивања узорака по плану Министарства.

Средства за дијагностичка испитивања код појаве сумње на нарочито опасне заразне болести, егзотичне или непознате болести, укључујући и диференцијална дијагностичка испитивања, испитивања у циљу стицања и одржавања статуса земље слободне од појединих нарочито опасних заразних болести, средства за дијагностичка испитивања у случају погоршања епизоотиолошке ситуације, накнаду штете за убијене животиње, као и средства за спровођење наређених мера у зараженом газдинству обезбеђена су у буџету Републике Србије.

2. Организација и спровођење епизоотиолошког увиђаја у случају појаве сумње на нарочито опасне и друге заразне болести

У случају појаве сумње на нарочито опасне и друге заразне болести, односно здравствених проблема код животиња на основу којих се може посумњати на заразну болест, а које примети власник, држалац или ветеринар приликом активног или пасивног надзора, интервенције или у било ком другом случају, сумња се обавезно и без одлагања пријављује надлежном ветеринарском инспектору.

У присуству ветеринарског инспектора и епизоотиолога, врши се клинички преглед животиње, узима детаљна анамнеза и историја болести, као и подаци о пореклу животиње. Ако постоји могућности ради се обдукциони преглед и узорковање материјала за лабораторијско испитивање.

У зависности од специфичности и карактеристика случаја, односно постављене сумње, ветеринарски инспектор уз подршку епизоотиолога, надлежног научног или специјалистичког института, односно ветеринара из овлашћене ветеринарске станице/службе врши додатна епизоотиолошка истраживања и узорковања материјала за лабораторијско испитивање. О свим активностима и на основу запажања и прикупљених информација води се епизоотиолошки записник.

VII. ДИЈАГНОСТИЧКА ИСПИТИВАЊА ЖИВОТИЊА У ЦИЉУ ОТКРИВАЊА БОЛЕСТИ И ИНФЕКЦИЈА И ОТПОРНОСТИ НА АНТИМИКРОБНА СРЕДСТВА

1. Бруцелоза, туберкулоза, ензоотска леукоза говеда, инфективно запаљење вимена

Говеда, овце и козе једном годишње се дијагностички испитују, и то говеда на бруцелозу, туберкулозу и ензоотску леукозу и овце и козе на бруцелозу, при чему период од последњег испитивања не сме да буде краћи од шест ни дужи од 12 месеци.

У циљу одређивања статуса газдинства на бруцелозу, туберкулозу и ензоотску леукозу говеда, научни и специјалистички институти извештаје о дијагностичким испитивањима говеда припремају за свако газдинство понаособ, као и за сваку животињу, без обзира на резултате испитивања.

На газдинствима која имају статус службено слободних од ових болести, испитује се одређени број животиња, у складу са посебним прописом.

За сваки позитиван налаз на бруцелозу, туберкулозу и ензоотску леукозу говеда обавезно се обавља епизоотиолошко увиђај.

Средства за узорковање крви и дијагностичка испитивања говеда, оваца и коза на бруцелозу, говеда на ензоотску леукозу, спровођење мониторинга туберкулинизације, за накнаду штете за убијене, односно заклане животиње, као и средства за спровођење свих наређених мера у циљу сузбијања и искорењивања туберкулозе, ензоотске леукозе говеда и бруцелозе животиња у зараженом газдинству обезбеђена су у буџету Републике Србије.

Средства за спровођење туберкулинизације обезбеђена су у буџету Републике Србије у зависности од броја животиња на газдинству и то у износу од 280 динара за газдинство до 20 животиња, 250 динара за газдинство од 21 до 50 животиња, 230 динара за газдинство од 51 до 100 животиња, 200 динара за газдинство преко 100 животиња за овлашћене ветеринарске станице, односно у износу од 30 динара за ветеринарске службе, док власник/држалац животиња плаћа износ од 250 динара.

a) Бруцелоза говеда (Brucella abortus), оваца и коза (B. melitensis и B. ovis)

Дијагностичко испитивање говеда, осим мужјака намењених за тов, врши се код свих животиња старијих од 12 месеци, а дијагностичко испитивање оваца и коза врши се код свих животиња старијих од шест месеци у циљу раног откривања бруцелозе и утврђивања и одржавања статуса газдинства говеда, оваца и коза слободног од бруцелозе.

Надлежни научни и специјалистички ветеринарски институти врше дијагностичка испитивања поуздано обележених узорака крвних серума говеда, оваца и коза применом брзих метода (брза

серумска аглутинација, односно Розе Бенгал или флуоресцентна поларизација), а у случају позитивног резултата применом и потврдне серолошке методе (индиректна ELISA).

Узорци пореклом од овнова посебно се обележавају.

У случају добијања позитивног резултата врши се поновно узорковање у присуству эпизоотолога и ветеринарског инспектора и потврдно испитивање применом потврдне серолошке методе (компетитивна ELISA или PBK) на присуство специфичних антигена против бруцелне врсте у надлежном ветеринарском институту.

Научни и специјалистички ветеринарски институти чувају репрезентативан број узорака у банци серума најмање једну годину.

Говеда, овце и козе код којих је дијагностичким испитивањем потврђена бруцелоза одмах, а најкасније у року од седам дана, уз присуство ветеринарског инспектора, убијају се на хуман начин, а лешеве се нешкодљиво уклањају на прописан начин.

После спровођења мера из става 6. овог пододелјка, извршиће се поновно испитивање свих серонегативних говеда, оваца и коза у стаду два пута у размаку од 30 дана у циљу утврђивања раширености болести.

Сви приплодни овнови испитују се на инфекцију са *B. ovis* (Епидидимитис овнова). У случају позитивног налаза на заразни епидидимитис овнова, таква животиња мора бити искључена из приплода, тако што ће бити кастрирана или заклана у року од највише месец дана, а остале приплодне животиње на газдинству серолошки испитати. У случају добијања позитивног налаза све позитивне животиње искључују се из приплода.

б) Туберкулоза

Ради раног откривања туберкулозе и утврђивања статуса газдинства говеда слободног од туберкулозе врши се дијагностичко испитивање код свих говеда старијих од шест недеља применом интрадермалних туберкулинских тестова, у складу са посебним прописом.

Животиње код којих је дијагностичким испитивањем утврђена туберкулоза надлежни ветеринарски инспектор у најкраћем року, а најкасније у року од 30 дана упућује на клање. У случају да животиње није могуће упутити на клање може да се одобри њихово убијање на хуман начин.

Сва заклана говеда и свиње се прегледају на присуство патолошких лезија карактеристичних за туберкулозу. Уколико се у објектима за клање при инспекцијском прегледу утврде промене на унутрашњим органима (плућа, лимфни чворови, кости и др) карактеристичне за туберкулозу говеда, узорци пореклом од заклане животиње достављају се овлашћеној лабораторији за туберкулозу на даља испитивања.

У кланици се посебно евидентира сваки утврђени случај туберкулозе говеда и свиња и о налазу се обавештава надлежни ветеринарски инспектор у месту порекла туберкулозне животиње.

Ради утврђивања што већег броја оболелих или инфицираних животиња у запату, эпизоотолошкој јединици или подручју, поред туберкулинског теста, може да се примењује коришћење гама-интерферон теста на начин који је прописан у последњем издању OIE Manual of Standards for Diagnostic Tests and Vaccines.

У циљу утврђивања квалитета спровођења дијагностичких испитивања на туберкулозу, Министарство ће путем посебног мониторинга туберкулинизације извршити узорковање крви и испитивање применом одговарајућег теста (ELISA или гама-интерферон тест).

в) Ензоотска леукоза говеда

Ради раног откривања ензоотске леукозе говеда и успостављања статуса газдинства слободног на ову болест врши се дијагностичко испитивање свих приплодних говеда старијих од 24 месеца.

Дијагностичка испитивања врше се методом ELISA теста на групним узорцима према упутству произвођача дијагностичког теста. Ако се у групном узорку установи позитивна реакција врши се и појединачно испитивање узорака крвних серума.

Животиње код којих је дијагностичким испитивањем утврђена ензоотска леукоза најкасније у року од 30 дана надлежни ветеринарски инспектор упућује на клање. У случају да животиње није могуће упутити на клање може да се одобри њихово убијање на хуман начин.

Сва заклана говеда прегледају се на линији клања од стране ветеринарског инспектора који све туморе сумњиве на лимфосаркома шаље националној референтној лабораторији за ензоотску леукозу говеда, ради даљих дијагностичких испитивања.

Уколико се у објектима за клање при инспекцијском прегледу утврде промене на унутрашњим органима (плућа, лимфни чворови, кости и др.) карактеристичне за ензоотску леукозу говеда, узорци пореклом од заклане животиње достављају се националној референтној лабораторији на даља испитивања.

У кланици се посебно евидентира сваки утврђени случај тумора и о позитивном налазу обавештава се надлежни ветеринарски инспектор у месту порекла леукозне животиње.

г) Инфективно запаљење вимена

Произвођачи млека и производа од млека намењених за људску исхрану, спроводе програм сузбијања инфективног маститиса, на предлог овлашћене ветеринарске станице/службе односно института, уз примену бактериолошке дијагностике, испитивања осетљивости узročника маститиса на антибиотике, примену одговарајуће терапије и контроле здравља вимена, уз вођење евиденције.

д) Бруцелоза свиња

У случају појаве већег броја случајева, односно жаришта бруцелозе свиња на одређеној эпизоотолошкој јединици, може се извршити дијагностичко испитивање свиња у тој эпизоотолошкој јединици, односно повезаним эпизоотолошким јединицама, према плану, односно програму Министарства, а на предлог надлежног ветеринарског института.

Средства за дијагностичко испитивање свиња на бруцелозу према плану, односно програму Министарства обезбеђена су у буџету Републике Србије.

2. Паразитске болести

а) Ехинококоза

Дехелминтизација паса и мачака старијих од три месеца против псеће пантљичаре *Echinococcus granulosus* обавља се средством које поуздано убија зреле и незреле облике пантљичаре континуирано током целе године, о чему се води евиденција у Пашоу за кућне љубимце.

Ради спречавања ширења јаја пантљичаре у околину, најмање 48 часова после третирања паса, њихов измет се чини нешкодљивим.

Правно лице које се бави клањем животиња за јавну потрошњу, као и власници који кољу животиње за сопствене потребе, промешане органе чине нешкодљивим прокувавањем, спаљивањем или прерадом у кафилеријама, о чему се води посебна евиденција.

У кланици се евидентира сваки утврђени случај ехинококозе и о томе се обавештава ветеринарски инспектор у месту порекла животиње ради преузимања прописаних мера.

б) Трихинелоза

Дијагностички преглед на присуство ларве *Trichinella* врши се методом компресије или вештачке дигестије у узорцима меса свих закланих свиња, као и код свиња закланих у домаћинству за сопствене потребе, а дијагностички преглед одстрелених дивљих свиња и закланих коња врши се искључиво методом вештачке дигестије.

Приликом клања свиња за сопствене потребе власник/држалац животиње уз прописани узорак меса за преглед на трихинелозу доставља ветеринарској организацији која врши преглед и ушну маркицу ради идентификације и евидентирања узорка заклане животиње, односно обавештавања Централне базе и одјаве животиње.

Врши се систематска дератизација зараженог подручја и нешкодљиво уклањање лешева глодара, као и редовна дератизација свих објеката у којима се држе и узгајају животиње, у складу са планом биосигурности и добром фармском праксом.

План систематске дератизације доноси надлежни научни или ветеринарски специјалистички институт на основу анализе эпизоотолошке ситуације за своје подручје.

Систематску дератизацију зараженог подручја врше ветеринарске организације којима су по јавном конкурсу и закљученом уговору са Министарством поверени наведени послови из Програма мера и које испуњавају прописане услове за вршење дезинфекције, дезинсекције и дератизације.

Ветеринарски инспектор у клиници евидентира сваки утврђени случај трихинелозе и о томе обавештава ветеринарског инспектора у месту порекла животиње ради предузимања мера и пријаве болести.

Средства за дијагностичко испитивање дивљих свиња на трихинелозу за које су истовремено достављени одговарајући узорци за испитивање на класичну кугу свиња обезбеђена су у буџету Републике Србије.

3. Друге болести

а) Салмонелоза живине

Узимање узорака од кока носиља, јата живине за одгој подмлатка, узгој и репродукцију, товних пилића и у инкубатору врсте *Gallus gallus* у циљу утврђивања преваленције бактерија из рода *Salmonella*, лабораторијско испитивање и мере које се спроводе у случају сумње, као и потврђеног случаја *S. Enteritidis* и *S. Typhimurium*, односно *S. Nadar*, *S. Infantis* или *S. Virchow* спроводе се у складу са посебним прописом.

Узимање узорака од приплодних и товних ћурака у циљу утврђивања преваленције бактерија из рода *Salmonella*, лабораторијско испитивање и мере које се спроводе у случају сумње, односно потврђеног случаја *S. Enteritidis* и *S. Typhimurium* спроводе се у складу са посебним прописом.

Сва јата живине, осим јата из ст. 1. и 2. овог пододелка, без обзира на врсту и категорију живине, чији су производи намењени јавној потрошњи или живине која се узгаја ради даље продаје, испитује се бактериолошки, односно серолошки, достављањем службених узорака у лабораторију.

Ради утврђивања свих салмонела од значаја за јавно здравство у резултатима налаза потребно је, осим серотипова прописаних овим правилником и посебним прописом, навести и све остале утврђене серотипове.

У циљу утврђивања преваленције бактерија из рода *Salmonella* код живине спроводи се мониторинг.

Средства за спровођење мониторинга из става 5. овог пододелка обезбеђена су у буџету Републике Србије.

б) Салмонелоза свиња и метицилин-резистентни *Staphylococcus aureus* (MRSA)

У циљу утврђивања преваленције бактерија из рода *Salmonella* и метицилин-резистентног *Staphylococcus aureus* (MRSA) на фармама приплодних и товних свиња врши се лабораторијско испитивање репрезентативног броја узорака (мониторинг).

Средства за спровођење испитивања из става 1. овог пододелка обезбеђена су у буџету Републике Србије.

в) Кампилобактериоза живине

У циљу праћења кампилобактериозе у јатима товних пилића врсте *Gallus gallus*, као и праћења отпорности бактерија рода *Campylobacter spp.* на антимикуробна средства врши се узорковање и испитивање, односно утврђивање отпорности бактерија из рода *Campylobacter spp.* на антимикуробна средства у јатима и труповима товних пилића.

Средства за спровођење испитивања из става 1. овог пододелка обезбеђена су у буџету Републике Србије.

г) Праћење осетљивости, односно отпорности на антибиотике и хемотерапеутике

У циљу континуираног праћења осетљивости, односно отпорности бактерија на одређена антимикуробна медицинска средства врши се прикупљање изолата бактерија и њихово испитивање на присуство резистенције и мултирезистенције у оквиру плана испитивања који доноси Министарство.

Средства за спровођење испитивања из става 1. овог пододелка обезбеђена су у буџету Републике Србије.

д) Инфлуенца птица

Врши се надзор и мониторинг код живине, пернате дивљачи и дивљих птица на инфлуенцу птица, према плану Министарства.

Средства за спровођење испитивања из става 1. овог пододелка обезбеђена су у буџету Републике Србије.

ђ) Хламидиоза птица

Сва матична јата и газдинства на којима се држе и узгајају и на којима се обавља промет егзотичних, украсних и собних птица и голубова региструју се у Министарству, а птице које потичу из ових објеката и намењене су за приплод, продају, изложбе и слично морају бити слободне од хламидиозе. Лабораторијска испитивања на хламидиозу птица врше се у надлежном ветеринарском институту. Лабораторијски налаз за птице у промету не сме бити старији од 60 дана.

е) Кју-грозница

Испитивања на кју-грозницу врше се ради откривања извора болести код појаве болести код људи и особа професионално изложених инфекцији, као и код сваког побачаја код говеда, оваца и коза.

На основу анализе ризика код појаве болести Министарство може да одобри убијање клинички оболелих животиња са потврђеним лабораторијским налазом, на стручан и хуман начин.

Приплодна говеда, овце и козе из заражених газдинстава, након спроведених наређених мера, а уколико нису вакцинисане, могу се пустити у промет само уколико су негативне на кју-грозницу, осим на клање, при чему резултат дијагностичког испитивања не може бити старији од месец дана од дана пуштања у промет.

Министарство може одобрити вакцинацију животиња након спроведене анализе ризика и мишљења надлежног института са програмом вакцинације. Овлашћена ветеринарска станица/служба која спроводи вакцинацију против кју-грознице, води о томе евиденцију и обавештава надлежну ветеринарску инспекцију.

Ради утврђивања преваленције на кју-грозницу, спроводи се мониторинг, по плану Министарства.

Министарство ће донети оперативни приручник (стручно методолошко упутство) за кју грозницу.

Средства за дијагностичка испитивања у случају сумње на кју-грозницу, спровођење мониторинга, накнаду штете за убијене, односно заклане животиње, као и за спровођење наређених мера у циљу сузбијања кју-грознице у зараженом газдинству обезбеђена су у буџету Републике Србије.

ж) Трансмисивне спонгиоформне енцефалопатије

Ради раног откривања и дијагностике Трансмисивних спонгиоформних енцефалопатија (у даљем тексту: ТСЕ) мониторинг на говедима, овцама и козама као и контрола хране за животиње у погледу коришћења протеина животињског порекла и рибљег брашна у исхрани животиња спроводи се у складу са Правилником о утврђивању мера раног откривања и дијагностике заразне болести трансмисивних спонгиоформних енцефалопатија, начину њиховог спровођења, као и мерама за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање ове заразне болести („Службени гласник РС”, бр. 96/10 и 33/16) и овим правилником.

(а) Мониторинг говеда

Мониторинг говеда спроводи се на говедима у складу са правилником којим се утврђују мере у погледу ТСЕ, као и на свим говедима старијим од 30 месеци која су здрава заклана за исхрану људи.

(б) Мониторинг оваца и коза

Мониторинг оваца и коза спроводи се у складу са правилником којим се утврђују мере у погледу ТСЕ, као и на овцама и козама које су заклане за исхрану људи, према плану испитивања који доноси Министарство.